

Bene Zoltán

MENEKÜL

Néha úgy toloom magam mellett a napokat, mint részeg a biciklit, beléjük kapaszkodom, nehogy pofára essek; máskor akár kőműves segéd a sokadik malteros talicskát, fogcsikorgatva taszigálok őket magam előtt; s van, hogy úgy vonszolok több tucatnyit belőlük, akár viking harcosok a megerőszakolni kívánt nőket, a hajuknál fogva. Kéz a kézben sosem járunk. Kéz a kézben senkivel se járok időtlen idők óta. Nem szeretem a kezeket, mintha földönkívüli vagy túlvilági lények lennének (Izé az *Adams family*ből), de amikor erről akarok beszélgetni, megütközve néznek rám a cimboráim, mert szerintük a kéz a legfontosabb, ha nem lenne, nem lennének emberek. Én viszont azt hiszem, az agyunktól vagyunk azok, amely, miként Woody Allennek, nekem is a második legkedvesebb szervem, ezért meglepetés számomra, hogy mások úgy vélik, a kéz a titok, még ha a szembefordítható hüvelykujj nem is elhanyagolható tényező, ezt el kell ismernem. *Szegény ember kézzel nőz*, idézi végül a Prosectura-számot valamelyik haverom, s ezzel némi vidámság közepette lezárul a téma, mielőtt igazából elkezdődhetne, hogy átadja a helyét a laposföld-hívőknek, akik hülyék, netán azoknak, akiket elraboltak és jól megpocsékoltak az ufók, aztán visszapottyantották őket az ágyikójukba, s akik ugyancsak hülyék, vagy azoknak, akik napi nyolc órát melóznak bezárva valami irodába, hallgatják a rádióban a szar zenéket a hivatali számítógépükön, csámcsogva zabálja őket a dögunalom, s ezek a leghülyébbek, esetleg a politikusoknak, akik szétlopnak mindent, még a kotont is lelopják a farkunkról kefézés közben, ha nem vagyunk résen, mindemellett még hülyék is (nem kicsit, nagyon) – és leginkább a női test fertályainak, különös tekintettel a lábak közére. Néha magam is részt veszek ebben a társalgásban, a legtöbbször azonban inkább hallgatók. Hallgatom, miként ecsetelik, hogy a Földet akár kocka alakúra is formálhatná egy éjszaka alatt valamely földöntúli hatalom, senki észre nem venné, beleértve a tudósokat is, mert csak azt vesszük észre (és ez alól a tudósok sem kivételek), amit jó alaposan belénk sulykolnak, olyannyira, hogy akár azt is kijelenthetnénk bátran, a Holdon nem

csak jártak emberek, de egyenesen onnan származik a fajunk, s bizonyosan akadna pár ezer vadbarom, aki el is hinné, ha eleget hajtogatjuk, mondván, nem zörög a haraszt, és így tovább. Én meg közben lehunyom a kedvenc szervemet (a szemem), és hol arra gondolok, a Föld egy óriás ráktól megduzzadt heregolyója, a Hold meg az egészséges párja, ott szoronganak egymás mellett a behemót alsógyatyájában, amiről mi úgy tudjuk, hogy égbolt, s rajta a húgyfoltokról azt hisszük, azok a felhők; hol meg azt képezem, a Föld teniszlabda, amivel gigászok játszanak, ütéstől ütésig tart egy-egy ciklus, a dinókat sem meteor irtotta ki, hanem a teniszütő, s most megint erősen közeledünk az egyik raketthez (élvezem ezt a szót használni ebben a kontextusban, olyan *szörnyen* hasonlít a rakétához), de az sem kizárt, hogy fönnakadunk a hálóban és a nulláról kezdődik minden előlről. A cimborák békén hagynak, hallgathatok kedvemre, szerintük én is éppoly hülye vagyok, akár azok, akik hisznek az örök szerelemben. Én nem hiszek abban sem, mégse vitatkozom. Ehelyett az utóbbi időben ilyen alkalmakkor, mikor az unásig ismert műsor megy, fejben írok levelet Zoénak, akit sosem láttam, de lassan egy éve már, hogy hetente többször váltunk e-mailt, ő Új-Zélandon él, illetve pár nappal ezelőttig ott élt, szaros pelenkákat cserélt csont és bőr főszereken meg üres tejeszacskó-mellű (fél literestől a többliteresig terjed a választék) vénasszonyokon egy hospice-házban, és három éve nem szólalt meg magyarul, mert barátai sosem voltak, a szüleivel meg nem beszél, mióta az anyja megcsalta az apját a család egyik régi barátjával (ősöreg, elcsépelet sztori), s az apja ettől úgy elkecseregett, hogy buzi lett és együtt él valami menő fővárosi lebujsz sztár-transzvesztitájával (nem tudom, lehet, hogy csak olvasta a történetet, de hihetően adta el), írni viszont ír az anyanyelvén, még hozzá nekem. Megírta azt is, hogy korábban Írországban dolgozott, egy supermarketben, az volt a dolga, hogy azokat az árukat, amiket a vevők nem tettek vissza a polcokra, hanem ledobtak a padlóra, visszapakolja, és igen sokat kellett gályáznia, mert a kelták mindent lehajítottak, amit megnéztek, ám nem vásároltak meg, kretén egy népség, ha föltámadnának a druidák, szívészélhűdést kapnának az elfajzott, korcs utódok láttán. Azelőtt óvónőnek tanult, nyelvvizsga híján nem kapott még diplomát, viszont ha hazatér, simán leteszi a nyelvvizsgát és fölmarkolja az oklevelet, talán még a falra is kiteszi, de a kis szarosok közé nem megy, elég

búzt szagolt ő már életében, márpedig a kölykök köztudottan bűdösek. Megfogalmazom előre az aznapra szánt levelet, otthon majd csak be kell gépelnem. Nem tudom, mit tennék, ha az apám megmelegedne, de nyilván összedőlne bennem egy világ, mert az apám, mióta nyugdíjba vonult (inkább bicegett), mást sem csinál, csak kézilabdameccsre jár, eszik, emészt, ürít meg a pina.hu-t böngészi otthon a számítógépén, amit én adtam neki, amikor megvettem a laptopomat a második diákhitelből, szóval nagyon férfias életet folytat, anyám sóhajtozik is miatta eleget, bár én több fejfájást okozok neki, mert nagyon szeretné, ha így, lassan harmincévesen végre befejezném az egyetemem, ahol a negyedik szakra járok (ezen jutottam a legmesszebbre, még egy fél meg egy egész szemeszter és akár végezhetek is), meg lenne valakim, valami komoly nőm, bár azt szerintem nem akarja, hogy elköltözzek otthonról, s végérvényesen magára maradjon az apámmal. Ehhez nekem sem fűlik a fogam, különben is úgy érzem, nagyon is van nekem komoly kapcsolat, Zoénak hívják, és többet tudunk egymásról, mint bárki másról, s amit tudunk, abba igazság is vegyül (úgy saccolom, legalább a negyede színigaz), noha még sosem találkoztunk fizikailag, és mivel ő a fészbukon egy vombat portréját töltötte föl profilképként, azt sem tudom, hogyan néz ki. Ez egy fikarcnyit sem zavar, így mindig olyannak képelem, amilyenhez éppen kedvem szottyán: Jennifer Lawrence-tól Emma Stone-ig vagy Emma Kunistól Gal Gadot-ig; néha pedig olyannak, mint a pultos csaj a Campusban vagy a könyvtáros kisasszony az egyetemi bibliotékában, ahol mindig bealszom, miközben referátumra vagy vizsgára készülök, a fejem rábucskázik a laptopom klaviatúrájára, a nyálam befolyik a billentyűk közé, egyiket-másikat, például az í-t meg az s-t egyre nehezebben tudom lenyomni emiatt, mintha vissza akarnának pattanni, vagy ellenállnának, akár valami dél-amerikai hegyvidéken partizánkodó kommunista forradalmár a fogyasztói társadalomnak. A múltkor még álmodtam is a könyvtárban, álmomban Zoé mellém ült, kezét a vállamra tette és figyelte, ahogy alszom. Az arca, akár Sandra Bullocké az 1994-es *Féktelenül* végén, ahogy nézi Keanu Reevest a buszban (pedig nem is szeretem azt a filmet). Álmomban fölbredtem, Zoé rám mosolygott, és akkor tényleg fölbredtem. Kicsit nyomorultul éreztem magam, de nem pánikoltam, higgadtan kezeltem az ügyet, összepakoltam, hazaporszáltam, megnéztem a neten a *Féktelenült*. Továbbra sem tetszett,

bár Sandra Bullock szépen tud nézni Keanu Reevesre, ahhoz kétség sem fér. Írtam is egy hosszú levelet Új-Zélandra a filmekről, hogy többnyire szarok, összevissza csapongtam, hablatyoltam, de Zoénak tetszett, néhány órán belül válaszolt. Mostanában tényleg nem szeretem a filmeket, olyan kiszámíthatóak; a regényekkel is ez a bajom, valaha faltam őket, ma már alig olvasok; már mindent megírtak, s mindent többször is, valamennyi fordulatot fölhasználták, mindahány csattanót elsütötték, egyszerűen nincs annyi történet, hogy újat lehessen írni vagy filmezni, ahhoz túlságosan unalmas faj az emberiség. Azok a filmek meg könyvek pedig, amelyekben semmi sem történik, nem kötnek le, öt-tíz percen belül vagy elalszom rajtuk, vagy elmene-külök előlük. Egyébként is gyakorta menekülök. Például a családi ebédek elől, amikor anyám testvérei meg azok gyerekei (az unokatestvéreim) jönnek el hozzánk, csupa sikeres és önálló gondolat nélküli ember, szolgáltatók és szolgáltatások igénybe vevői, akiknek a jelenlétében egyetlen értelmes mondatot nem tudok kipróbálni magamból, csak bambán vigyorgok és buta vicceket buta viccekkel tromfolok. Inkább elhúzóok hát otthonról, mielőtt megérkeznek. Anyám ezért általában veszekszik velem, miután, a veszély múltával, hazatérek. Utálom, ha veszekszik, de a rokonságot még annál is jobban, a képlet tehát, ellentétben az életre vonatkozó közhellyel, egyszerű. Nemrégiben a szokásosnál is mérgesebb volt az anyám, mindennek lehordott, amiért elszeleltem otthonról a születésnapján (nem tehettem mást, meghívta az egész pereputtyot), az ajándékot meg, mintha Mikulás lennék, a cipőjében hagytam, holott október eleje van. Azóta némiképp fagyos a hangulat, még az is megfordult a fejemben, el kéne költöznom. Pár óráig azon is tűnődtem, megírom-e mindezt Zoénak, komolyan fontolgattam, hogy kiterítem a lapjaimat, végül azonban beláttam, az már azért túlzás lenne. Ennyire közel senkihez sem állok, s nem is akarok ilyen közel kerülni egyetlen emberpéldányhoz sem, abból semmiféle jó nem származik. Habár némelykor hajlamos vagyok elfogadni azokat az elméleteket, amelyekről régebben olvastam, melyek szerint a modern ember (én az volnék, mivel bolt, közszolgáltatások és virtuális valóság nélkül megdöglenék) problémáinak legfőbb forrása a magára hagyatottság, a közösségnélküliség. Hogy mindössze az egyed és a társadalom, azaz pusztán a túl kicsi és a túl nagy létezik, az egyik meg nem emberléptékű, a másik meg már nem az. Mielőtt visszavon-

hatalatlanul elismerném, hogy ebben lehet valami, elterelem a gondolataimat, számomra én magam vagyok az emberlépték, nem is akarom meghaladni önmagamat. Semmilyen értelemben. Bár ezt sem írom már meg Zoénak soha, úgy vélem, ha egyszer találkozánk, beszélgethetnénk a témáról. Bekopogna egy reggel az ajtón, anyám piacon lenne, apám valamelyik korosztályos női kézilabdacsapat nyílt edzésén, meg sem lepődnék, mikor ajtót nyitok, a világ legtermészetesebb módján megölelnék egymást, teát főznék neki, ő közben lezuhanyozna, aztán üzekednék, utána elkortyolnánk a zöld teát és a modern ember nyűgjeiről diskurálnánk. Zoé úgy nézne ki, mint bármelyik időjárás-jelentő csaj akármelyik tévécsatornáról, még nem döntöttem el, melyik, melyikről (amúgy sincsenek nagy különbségek). Amikor legutóbb (anyám születésnapján) megszöktem a rokonság elől, egy buliban kötöttem ki, az egyik évfolyamtársamnál, pedig egyre ritkábbak az efféle, házi jelzővel ellátott bulik, inkább a divatos helyeken szórakozunk, mindenesetre akkor volt egy ilyen régimódi hepaj (ósvi eseményhez avas szó dukál), s odakeveredtem. Kicsit többet ittam, mint szoktam, s mivel az ital engem erősen elálmósít, behúzódtam az egyik félreeső szobába, elvackolódtam egy fotelban és aludtam egyet. Arra riadtam, hogy a fotelemtől arasznyira lévő ágyon nyögdecselnek, ütemes zakatolást hallok: egyik ismerősöm egy időjárás-jelentő külsejű nőt kezelt éppen. Mindketten teljesen mezítelenek voltak és otrombán részegek, az ismerősöm, akinek eleinte csak (tulajdonképpen izmos) hátát és a seggét láttam, egyhangúan reszelt, a nő kötelességszerűen lihegett, a mellei hullámzottak, akár a Balaton közepes erősségű szélben; néha a szemembe nézett és elmosolyodott, nem zavarta, hogy figyelem. Miután végeztek, elnyúltak egymás mellett, a srác egyenletesen zsugorodó péniszéről aprócska csöppek gördültek alá, a gyűrött, mellesleg madarakat ábrázoló ágytakaróra hullottak, megfigyeltem jól, ahogy becsapódtak (foltot hagynak maguk után, ha megszáradnak, villant át rajtam), közben az időjós-szerű nőszemély, össze se zárva a lábát, fennhangon biztatott, nézelődjek, vizslassak csak nyugodtan (mintha tudná, hogy legkedvesebb tevékenységem pontosan az: a nézelődés), s ha kedvem szottyán, akár be is rakhatom, ő elbír akármennyi fasszal. Nem szottyant, inkább eloldalogtam, ittam még valakivel egyet, aztán odébbálltam. Ezt sem írtam meg Zoénak, bár elgondolkodtam rajta, hogy meg kellene. Másnap referáltam az egye-

temen, ötöst kaptam, holott zagyván és összevissza beszéltem – erről bezzeg unalomba fulladó beszámolót küldtem Új-Zélandra. Válaszként Zoé arról értesített, hogy hazajön. Ennyiből állt a levele: hazajövök! Elképzeltem a kezét, ahogy begépeli ezt a kilenc betűt meg tizedikként a felkiáltójelet a végére (tíz halk nesz, mint távoli macskakaparás az éjszaka közepén, félálomban), magam előtt láttam a körmeit, amelyek bizonytalán ápoltak és szépek, mégis viszolyogtam kicsit, mert alapvetően, amint már említettem, nem szeretem a kezeket, mintha földönkívüli vagy túlvilági lények lennének. Persze, kicsit maga Zoé is olyasmi, vagy minimum olyan, mint egy asztronauta, aki idegen, ismeretlen világból tér vissza, onnan, ahol a szabályok és a törvényszerűségek mások, mint nálunk, ahol nyugaton kél és keleten nyugszik a Nap, és ahol észak felé haladva egyre melegebb, dél felé mind hidegebb vidékekre érünk. (Abnormális.) Talán meglátogat majd, a bőre zöldesen fog foszforeszkálni vagy kékesen ragyogni, kétszer akkora lesz, mint én, vagy alig a térdemig érő csupán, csápjai lesznek, mint a cincérnek, vagy kocsányon ülnek nyákos csigaszemei, négy karját tárja ölelésre, öt fülét hegyezi, hat lába (ergo három lábaköze) van, mégis megbotlik, nyolc melle csüng, halszája formálja az értelmetlen szavakat, zsiráfnyakán hatalmas kacsafej imbolyog, bármi lehetséges. De talán nem látogat meg, csak levelezünk tovább, az életünk végéig, vagy majdnem addig, s mielőtt százesztendősen, több mint hét évtizednyi levelezéssel a hátunk mögött, földobnánk a talpunk, egyszer az életben elmegyünk együtt vacsorázni, áporodott hűgyszagunk lesz és amikor az étterem félreeső zugában, talán a mellékhelyiségekhez vezető folyosón, vadul csókolózunk, dacára a hatékony műfogsorragasztónak, amit mindketten használunk, táncra perdítjük egymás szájában a protéziseinket, a szenvedélyünk legyőzi a Coregát, s talán még régen halottnak hitt ágyékunk is bizseregni kezd majd, bár ennél messzebbre nyilván nem jutunk. Meglehet, egymás mellé temetkezünk, netán közös sírba, jóllehet abban sem hiszek, hogy a sír köré, melyben nemzetek sülyednek el az ijesztően közeli jövőben, gyűlnek majd olyan embermilliók, akiknek a szemében könny ül (inkább gúnyos mosoly az ajkakon, ahogy én képzelem), nemhogy abban, hogy akadna bárki is, aki minket hetven év múltán eltemet. Ezt szívesen leírnám Zoénak, de már úton van, vagy talán haza is érkezett, a repülőtéren taxisokkal vívja kilátástalan küzdelmeit épp, s azon töri a fejét, elutazzon-e ide, az én városomba,

fölkeressen-e engem, vagy csak írja tovább a leveleit és olvassa az enyémeiket, esetleg még ezen tevékenységekkel is hagyjon föl mindörökre. Olyanok vagyunk mi, írtam neki egyszer, hónapokkal ezelőtt (vagy ő írta nekem?), mint a szüleink nemzedékének buzgó úttörői, akik a Misa magazin magyar nyelvű kiadásán keresztül kerestek maguknak levelezőtársat a szovjet gyarmatbirodalom más vidékeinek, valamint a szocialista érzelmű fejlődő országoknak boldog, verőfényes hétköznapjaiban élő, vidám, nyíltszívű gyermekek közül, hogy tágítsák a tudatukat és szélesítsék világlátószögüket. Bár a hasonlat, bármelyikünk találta is ki, erősen sántít, föltétlenül volt valami különleges (szokatlan) a kapcsolatunkban kezdettől fogva, ami el fog veszni belőle, ha Zoé megkeres. (Én nem kereshetem őt, azt sem tudom, az ország mely fertályára tért haza, ezzel szemben egy óvatlan pillanatban – még a kezdetekkor – megírtam neki, hol talál, ha találni akar.) Most bármely pillanatban megszólalhat a csengő, anyám kinyithatja az ajtót és bevezetheti ide Zoét, végzetes hibát követve el ezzel, mert száz százalékig biztos, hogy vagy sokkal rosszabb, vagy sokkal jobb a valóság, mint a fantázia, ugyanakkor mindkét esetben el van cseszve az egész. (Ezért nem tudnék én már virtualitás nélkül élni, akár én virtualizálok magamnak, akár megteszi helyettem valaki más.) Tördelem a kezem és elemi erővel tör rám a szorongás, inkább bele se vágtam volna ebbe a hülye levelezésbe, hajtogatom magamnak; már nem is emlékszem pontosan, miként is kezdődött, valami hozzászólással a fészbukon, vagy nem is tudom, nem is érdekes, ez a várakozás, ez a bizonytalanság baromi szar, talán el kéne innen menekülnöm, végleg, kipucolni és elpucolni, elhordani az irhámát, elbujdosni, teszem azt, egy spanyolfal mögé, mint régi idők ribancai, amikor levetkeztek kettyintés előtt. Motozást hallok az előszobából, megrettenek, aztán föllélegzem, amikor kiderül, csak apám érkezett haza, de menten újra visszazuhanok a kétségbeesésbe, amint megszólal a telefonom, mert bár a számom nem adtam meg soha, Zoé kinyomozhatta. Nem rémlik a szám, amiről hívnak, ennek ellenére fölveszem, egy életem, egy halálom. Közvélemény-kutató. Annyira megörülök neki, hogy el se küldöm az anyja valagába, válaszolgotok a bugyuta kérdésekre, tetszelmeg a köz véleményének szerepében, s mikor leteszem a mobilt, megfordulok, hogy kimenjek brunzolni egyet – egy lány áll előttem, minden bizonnyal Zoé, mellette anyám, széles mosollyal, amiből

kiolvasom, hogy a barátnőm, aki visszatért egy másik univerzumból, tetszik neki, ami nem csoda, hiszen nő is, fiatal is, egészségesnek is tűnik, csakhogy fogalmam sincs, mi a fene lesz ezután. Még fölébredhetek. Nincs veszve minden.

Et umbra 2. (vegyes technika, papír, 70x100 cm)